

1. DREPT CIVIL

1. Reprezentativitate sindicat la nivel de unitate. Condiții

– Legea nr. 62/2011, republicată: art. 51 alin. (1) lit. c)

Potrivit art. 51 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 62/2011 republicată, sunt reprezentative la nivel de unitate acele organizații sindicale care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: au statut legal de sindicat; au independență organizatorică și patrimonială; numărul de membri ai sindicatului reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul angajaților unității.

(Secția I civilă, decizia civilă nr. 322/A din 6 septembrie 2017)

În ceea ce privește critica din apel referitoare la excepția lipsei calității procesuale active a reclamantei, Curtea constată că acesta este neîntemeiată, având în vedere dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. t) din Legea nr. 62/2011 republicată, care prevede că reprezentativitatea este un atribut al organizațiilor sindicale sau patronale dobândit potrivit prevederilor acestei legi, care conferă statutul de partener social abilitat să își reprezinte membri în cadrul dialogului social instituționalizat.

Prin urmare, legea conferă reprezentativitate tuturor organizațiilor sindicale, fie ele chiar și uniuni sindicale, federații sau confederații sindicale, nu doar unui simplu sindicat.

Potrivit art. 51 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 62/2011 republicată, sunt reprezentative la nivel de unitate acele organizații sindicale care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții: au statut legal de sindicat; au independență organizatorică și patrimonială; numărul de membri ai sindicatului reprezintă cel puțin jumătate plus unu din numărul angajaților unității.

În speță, prin precizarea de acțiune depusă, la data de 06.10.2016, reclamanta a solicitat reprezentativitatea sa la nivel de unitate, și nu la nivel de sector de activitate, pe care a dobândit-o prin încheierea civilă nr. 13/CC/27.01.2012 a Tribunalului Cluj, pronunțată în dosar nr. .../117/2012.

Prin această hotărâre judecătorească s-a constatat îndeplinirea de către reclamantă a condițiilor de reprezentativitate la nivel de unitate, respectiv, la nivelul S.C. T.C.F.R. S.A.

Art. 52 alin. (1) lit. c) prevede că dovada îndeplinirii condițiilor de reprezentativitate la nivel de unitate se face cu:

- copie a hotărârii judecătorești definitive de dobândire a personalității juridice de către sindicat și a ultimei hotărâri judecătorești definitive de modificare a Statutului și/sau compoziției organului executiv de conducere – dovadă care în cauză a fost făcută cu sentința civilă nr. 527/09.06.2010 a Tribunalului Cluj, pronunțată în dosar nr. .../117/2010;

- declarație semnată de reprezentatul legal al sindicatului privind numărul total de membri – dovadă care în cauză a fost făcută cu adeverința depusă la fila 4 dosar fond, care atestă un număr de 887 de angajați ai societății, din care 515 membri de sindicat, ceea ce reprezintă un procent de 58,06%;

- dovada privind numărul de angajați din unitate, eliberată de angajator – dovadă care în speță a fost făcută cu adeverința nr. 1187/15.09.2016, prin care se atestă un număr al membrilor de sindicat ai Uniunii Sindicatelor din Telecomunicații Feroviare de 515 salariați, precum și cu Adeverința nr. 1186/15.09.2016, conform căreia S.C. T.C.F.R. S.A. are un număr de 887 salariați;

- dovada depunerii la Inspectoratul Teritorial de Muncă a unei copii a dosarului de reprezentativitate, dovadă care în cauză a fost făcută prin Adeverința nr. 17328/CLCA/19.09.2016, eliberată de ITM Cluj.

Pe cale de consecință, Curtea constată că reclamanta a îndeplinit toate condițiile pretinse de Legea nr. 62/2011 republicată, astfel încât, în mod legal prima instanță a admis cererea reclamantei, fiind total nefondată susținerea apelantei în sensul că, prin raportare la art. 52 lit. c) din Legea nr. 62/2011, reclamanta nu ar justifica o calitate procesuală activă în cauză.

Drept urmare, Curtea urmează să respingă ca nefondată și excepția lisei calității procesuale active a reclamantei.

În ceea ce privește susținerea apelantei, referitoare la excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei prin raportare la art. 527 C. pr. civ., Curtea urmează să o respingă ca nefondată, având în vedere statuările făcute prin decizia civilă nr. 1003/A/29.10.2014 a Curții de Apel Cluj.

Așa fiind, în temeiul tuturor considerentelor mai sus expuse și a prevederilor art. 480 alin. (1) C. pr. civ., Curtea urmează să respingă ca nefondat prezentul apel. (*Judecător Carmen Maria Conț*)

2. Drept de autor. Fotografie. Folosire fără acordul autorului. Daune materiale. Daune morale

– Legea nr. 8/1996: art. 33 alin. (1) lit. f), art. 4

Folosirea unei fotografii în lipsa acordului autorului, îndreptățește autorul la plata daunelor morale pe temeiul răspunderii civile delictuale.

(Secția I civilă, decizia civilă nr. 215/A/ din 30 martie 2017)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 12.03.2015, reclamantul P.G.F. în contradictoriu cu pârâta Asociația A. – Asociația B. a solicitat admiterea acțiunii și pronunțarea unei hotărâri prin care:

– să se constate că reclamantul deține în mod exclusiv dreptul de autor și toate drepturile conexe asupra fotografiei aflate pe coperta publicației pârâtei, intitulată „X. – Spring Edition 2013”.

– să se constate încălcarea acestora și să se dispună repararea prejudiciilor, inclusiv plata drepturilor de autor și a sumelor cuvenite pentru utilizarea de către pârâta a fotografiei reclamantului fără drept, astfel:

– să fie obligată pârâta la plata în beneficiul reclamantului a sumei de 10.000 euro, cu titlu de daune materiale, și

– să fie obligată pârâta la plata în beneficiul reclamantului a sumei de 10.000 euro, cu titlu de daune morale.

Prin sentința civilă nr. 104 din 19.02.2016, pronunțată în dosar nr. .../211/2015 al Tribunalului Cluj s-a respins acțiunea formulată de reclamantul P.G.F., împotriva pârâtei Asociația A. – Asociația B..

Pe fondul cauzei, tribunalul a reținut următoarele:

La data de 24 iulie 2012 s-a încheiat un protocol având ca obiect promovarea intereselor municipiului Cluj-Napoca și a zonei Cluj, în relația cu potențialii investitori, prin intermediul Proiectului „Transilvania Center” din Ulsan, Coreea de Sud și Revista economică „X.”.

În legătură cu realizarea ediției de primăvară a revistei „X.”, când s-a ajuns la partea de copertă, cei de la A. au arătat că au găsit o fotografie mai bună primită de la Consiliul Județean.

În ediția de primăvară, la informațiile despre editare și tipărire, Consiliul Județean Cluj este menționat drept sursă a fotografiei, astfel încât prezumă că fotografia s-a aflat în arhiva foto transmisă de Cluj Arena.

La momentul realizării copertei nu se cunoștea identitatea niciunuia dintre autorii fotografiilor care le-au fost trimise prin e-mail de Consiliul Județean Cluj, astfel încât, deși își dorea să menționeze pe prima pagină a revistei autorul fotografiei nu a avut această posibilitate, motiv pentru care a specificat că aceasta i-a fost pusă la dispoziție de Consiliul Județean Cluj („cover foto: by courtesy of Cluj County Council).

Revista a fost tipărită într-un număr de 150 de exemplare, pentru utilizarea ei în cadrul întâlnirii cu investitorii coreeni din 9 mai 2013 și pentru a fi pusă la dispoziția partenerilor protocolului încheiat în anul 2012. Un număr mic din acel număr a fost distribuit, deoarece conflictul cu reclamantul a intervenit la scurt timp după publicare, motiv pentru care a retras exemplarele rămase nedistribuite aflate la partenerii protocolului și a oprit editarea restului tirajului, care trebuia să fie de 3000 exemplare.

Prin acțiune reclamantul a solicitat să se constate, în contradictoriu cu pârâta, că deține în mod exclusiv și absolut dreptul de autor și drepturile conexe asupra fotografiei aflată pe coperta publicației pârâtei, intitulată „X.” – Spring Edition 2013, să se constate încălcarea acestora și să se dispună repararea prejudiciilor, inclusiv plata drepturilor de autor și a sumelor convenite pentru utilizarea fără drept de către pârâtă a fotografiei sale.

În ceea ce privește petitul de constatare a deținerii de către reclamant a dreptului de autor exclusiv și absolut, precum și a drepturilor conexe asupra fotografiei aflată pe coperta publicației pârâtei, tribunalul a reținut că după toate aparentele, reclamantul este persoana care adus pentru prima dată la cunoștință publică fotografia în discuție, pentru că la data de 1 octombrie 2010, data inaugurării Cluj Arena, aceasta a fost publicată în ediția din acea zi a ziarului on line „Ziua de Cluj” și nu s-a susținut și nici nu s-a aprobat că altă persoană ar fi făcut publică respectiva fotografie mai înainte acelui moment. Astfel reclamantul întrunește condițiile prevăzute de art. 4 din Legea nr. 8/1996 pentru a fi considerat autor al lui fotografii în discuție.

În calitate de autor, potrivit art. 10 lit. b) din Legea nr. 8/1996, reclamantul are dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei.

În opinia instanței, dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei își are justificarea în cazul în care această calitate este contestată, însă așa cum rezultă din întâmpinarea pârâtei, aceasta nu a contestat calitatea reclamantului de autor al fotografiei în discuție, însă a arătat că la momentul publicării sale avut convingerea ca cel care i-a furnizat-o, respectiv Consiliul Județean Cluj a avut dreptul de a utiliza această fotografie. Neexistând o contestare de către pârâtă a calității reclamantului de autor al fotografiei în litigiu, tribunalul a apreciat că nu se impune constatarea calității de autor exclusiv pe seama a reclamantului în contradictoriu cu pârâta, în schimb impunându-se a fi verificat dacă pârâta a utilizat în mod nepermis fotografia, cu încălcarea componentelor dreptului de autor al reclamantului.

În această privință tribunalul a apreciat că sunt relevante în cauză dispozițiile art. 33 alin. (1) lit. f), alin. (4) din Legea nr. 8/1996.

Fotografia din speță fost adusă anterior la cunoștință publică prin intermediul publicației on line Ziua de Cluj, la data de 1 octombrie 2011, a fost utilizată fără consimțământul autorului P.F., însă această utilizare nu a contravenit bunelor uzanțe, utilizării normale a operei iar utilizarea nu l-a prejudiciat niciun fel pe autorul operei.

Reproducerea fotografiei nu s-a realizat prin mijloace care să vină în contact direct cu opera fotografică, nu a constituit subiectul principal al reproducerii făcută pe coperta publicației și nu a fost utilizate în scopuri comerciale, întrucât revista în care a fost publicată nu a fost vândută, ci distribuită gratuit participanților la întâlnirea din 9 mai 2013 de la sediul Primăriei.

Menționarea autorului operei fotografice publicata nu a fost o posibilă pentru pârâtă, deoarece nu a cunoscut identitatea acestuia, având reprezentarea că fotografia provine din arhiva Consiliului Județean Cluj.

Reclamantul nu a făcut dovada ca a fost prejudiciat prin reproducerea fotografiei pe coperta revistei „X.”, câtă vreme, deși a vorbit despre potențiali cumpărători cărora nu le-a mai putut vinde fotografia deoarece ar fi pretins exclusivitatea, existența acestora nu a fost probată și de asemenea exclusivitatea nu mai putea fi asigurată câtă vreme fotografia a apărut deja pe site-ul ziuadecluj.ro.

Astfel, fiind incidente dispozițiile art. 33 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 8/1996, tribunalul a apreciat că reproducerea fotografiei pe coperta ediției de primăvară a revistei „X.” nu presupune plata vreunei remunerații.

Pretenția reclamantului la despăgubirile materiale și morale se întemeiază pe normele legale ce reglementează răspunderea civilă delictuală.

În cauză nu au fost întrunite condițiile răspunderii civile delictuale, reglementate de art. 1357 și urm. C. civ.

Câtă vreme fotografia putea fi utilizată fără consimțământul autorului în condițiile art. 33 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 8/1996, caracterul ilicit al faptei este exclus.

Prejudiciul nu a fost probat de vreme ce existența acelor cumpărători, care au refuzat dobândirea fotografiei pentru că nu li se puteau asigura condițiile de exclusivitate, nu fost probată, de asemenea nu a fost probat la ce preț ar fi putut vinde respectiva fotografie, nici că de la momentul primei publicări a mai vândut acea fotografie vreunui cumpărător.

Calculul prejudiciului pe baza dreptului de suită, astfel, cum a propus reclamantul, nu a putut fi primit, deoarece revista nu a fost vândută, ci a fost distribuită gratuit, pe de o parte, iar pe de altă parte, numărul de exemplare distribuite chiar gratuit a fost foarte mic, de circa 90 de exemplare, revista fiind retrasă de îndată, deoarece conflictul cu reclamantul a intervenit la scurtă vreme de la publicarea revistei.

De asemenea, tribunalul a apreciat că nu este întrunită nici condiția vinovăției, deoarece pârâta nu a urmărit producerea unui prejudiciu reclamantului, prin publicarea fotografiei, și nici nu a acceptat rezultatul păgubitor. Pârâta, prin reprezentanții săi, s-a adresat Consiliului Județean Cluj, care era titularul investiției Cluj Arena, a obținut de la aceștia fotografia, iar la momentul publicării a fost încredințat că cel care i-a furnizat fotografia are dreptul de a o utiliza, provenind de la autorul ei.

Existența prejudiciului moral este de asemenea exclusă, deoarece un astfel de prejudiciu, chiar dacă este mai volatil decât prejudiciul material, se impune totuși a fi probat.

Art. 1381 alin. (1) C. civ. prevede, într-adevăr, că „orice prejudiciu dă dreptul la reparație”, însă pentru ca dreptul la reparație să se nască, trebuie ca prejudiciul să existe și să fie dovedit, printre altele, or reclamantul, în speță, nu face dovada niciunui prejudiciu moral”.

Evaluarea prejudiciului moral trebuie să se realizeze în concret, în funcție de importanța valorii lezate pentru persoana vătămată, situația personală a persoanei prejudiciate și durata menținerii consecințelor vătămării. Or, în speță, consideră că raportat la faptul că ediția revistei „X.” a fost distribuită unui număr restrâns de persoane, că de îndată ce a aflat identitatea autorului și opoziția acestuia la publicarea fotografiei a oprit orice formă de distribuire a acesteia, publicarea fotografiei a avut loc la aproape trei ani de la momentul lansării, această fotografie a făcut obiectul unui contract de furnizare fotografii alături de multe altele, către ziarul ZIUA de CLUJ, sunt împrejurări din care instanța a concluzionat că nu s-a cauzat reclamantului o vătămare de natură morală ce impune reparații.

Prin decizia civilă nr. 215/A/30.03.2017 s-a admis în parte apelul declarat de reclamantul P.G.F. împotriva sentinței civile nr. 104 din 19.02.2016 a Tribunalului Cluj, pronunțată în dosar nr. .../211/2015, pe care o schimbă în parte, în sensul că s-a admis în parte acțiunea reclamantului în contradictoriu cu pârâta ASOCIAȚIA A.-ASOCIAȚIA B. și în consecință:

S-a constatat încălcarea de către pârâtă a dreptului de autor al reclamantului asupra fotografiei aflate pe coperta publicației pârâtei, intitulată „X. – Spring Edition 2013”.

A fost obligată pârâta să-i plătească reclamantului, cu titlu de daune morale, suma de 100 euro, echivalent în lei la data plății.

S-au respins cererile având ca obiect constatarea că reclamantul deține în mod exclusiv dreptul de autor și toate drepturile conexe asupra fotografiei anterior menționate și obligarea pârâtei la plata de daune materiale.

În urma administrării probațiunii în apel s-a clarificat aspectul contestat de către reclamant și, într-adevăr, nedovedit în fața primei instanțe cu privire la modul în care pârâta a intrat în posesia fotografiei în litigiu, în sensul că aceasta nu provine din arhiva Consiliului Județean Cluj, căci această instituție, la solicitarea pârâtei de a-i trimite poze cu Cluj Arena după finalizarea construcției, a solicitat, la rândul său, astfel de fotografii de la Cluj Arena SA.

După primirea arhivei cu fotografii de la Cluj Arena SA, Consiliul Județean Cluj a redirecționat-o pe poșta electronică a pârâtei.

În ce privește răspunsul evaziv al Cluj Arena SA Cluj în sensul că nu poate preciza dacă printre acestea se află și fotografia care formează obiectul litigiului, acesta urmează să fie înlăturat, întrucât ca deținător al unei întregi arhive cu fotografii ale construcției Cluj Arena finalizată, în condițiile în care această fotografie exista în mediul on-line din anul 2011, în temeiul art. 329 C. pr. civ. operează prezumția că deținea și fotografia în litigiu.

Raportat la starea de fapt astfel cum aceasta a fost dovedită în fața primei instanțe, curtea a constatat că pârâta a intrat în posesia fotografiei în litigiu odată cu transmiterea de către Consiliul Județean Cluj a arhivei primite de la Cluj Arena SA ca răspuns la solicitarea adresată de către reprezentantul pârâtei, O.G., angajatului Consiliului Județean Cluj, B.I., la data de 20.03.2013.

Prin acest prim e-mail, reprezentantul pârâtei a solicitat și acordul pentru drepturile de autor, acord pe care nu l-a obținut, întrucât, din cele anterior arătate, nici prezumatul deținător – Cluj Arena – și nici expeditorul fotografiei – Consiliul Județean Cluj – nu aveau, la rândul lor, acordul autorului de folosire a acestei fotografii.

Prin urmare, folosirea de către pârâtă a fotografiei anterior obținerii acordului autorului, constituie o încălcare adusă dreptului de autor al reclamantului asupra fotografiei, sens în care, curtea a constatat că s-a produs o astfel de încălcare.

Odată cu producerea acesteia, a fost analizată temeinicia pretenției reclamantului de acordare de daune materiale și morale.

În ce privește **daunele materiale**, curtea a apreciat că reclamantul nu a făcut dovada prejudiciului, ca element al răspunderii civile delictuale.

Așa cum însuși reclamantul a arătat, fotografia a apărut pentru prima dată pe site-ul ziuadecluj.ro în luna octombrie 2011.

Utilizarea fotografiei de către pârâtă s-a făcut în luna mai 2013.

În intervalul cuprins între aceste date, reclamantul avea posibilitatea să valorifice fotografia și în ipoteza verificată a încălcării dreptului său de autor de către pârâtă, să facă dovada prejudiciului suferit, constând în suma obținută în urma valorificării.

Afirmațiile reclamantului potrivit căreia publicarea fotografiei de către pârâtă l-au împiedicat ulterior lunii mai 2013 să valorifice fotografia, nu au fost dovedite prin depunerea unor oferte concrete din partea unor potențiale persoane interesate în a achiziționa fotografia.

Curtea a apreciat că intervalul octombrie 2011 – mai 2013 este rezonabil sub aspectul oferirii unui răgaz reclamantului pentru a-și valorifica această operă.

Desigur, aceasta nu înseamnă că trecerea câtorva luni „învechesc” o astfel de operă, făcând-o nesusceptibilă de a mai putea fi valorificată.

Reclamantul însă nu a dovedit nici faptul că după publicarea fotografiei pe coperta revistei editată de către pârâtă ar fi primit niște oferte ferme, din partea unor persoane interesate, care, ulterior, au renunțat să achiziționeze fotografia, ca urmare a faptului că aceasta a fost publicată pe coperta revistei editată de către pârâtă.

Așadar, reclamantul nu a făcut dovada prejudiciului material suferit ca urmare a nevalorificării fotografiei, nici în perioada anterioară publicării acesteia de către pârâtă – ipoteză în care ar fi putut pretinde cu titlu de daune materiale suma obținută în urma acestei

valorificări – nici în perioada ulterioară – ipoteză în care ar fi putut pretinde cu titlu de daune materiale suma oferită de potențiale persoane interesate, care însă, au renunțat să achiziționeze fotografia ca urmare a faptului că aceasta a fost publicată pe coperta revistei editată de către pârâtă.

În ce privește **daunele morale** pretinse de reclamant urmare a încălcării de către pârâtă a dreptului de autor asupra fotografiei, curtea a constatat că această pretenție este întemeiată, însă cuantumul acestora urmează să fie individualizat prin raportare la întrunirea în concret de către pârâtă a elementelor răspunderii civile delictuale.

În ce privește fapta ilicită ca element al răspunderii, potrivit art. 1349 alin. (2) C. civ., existența acesteia este dovedită, ca urmare a constatării de către instanță a încălcării de către pârâtă a dreptului de autor al reclamantului asupra fotografiei aflate pe coperta publicației pârâtei, intitulată „X. 2013”.

În ce privește vinovăția, raportat la disp. art. 1357 alin. (2) C. civ., autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai ușoară culpă.

În concret, curtea constată că o astfel de culpă – cea mai ușoară – poate fi reținută în sarcina pârâtei, raportat la atitudinea acesteia în tot demersul de publicare a fotografiei în litigiu.

Încă din data de 20.03.2013, când a început căutările pentru obținerea unei fotografii cu imaginea Cluj Arena, reprezentantul pârâtei a solicitat reprezentantului Consiliului Județean Cluj, prin e-mail-ul trimis acordul autorului, în cazul în care i se va pune la dispoziție o fotografie pe care o va aprecia potrivit pentru a fi postată pe coperta revistei pe care urma să o editeze.

Apoi, tot sub aspectul stabilirii gradului vinovăției pârâtei, este relevant faptul că după ce i s-a semnalat de către reclamant încălcarea dreptului de autor, pârâtă a retras toate exemplarele rămase nedistribuite din ediția de 150 de bucăți a revistei (exemplare care au fost folosite doar ca material gratuit de promovare, distribuit doar în cadrul întâlnirii care a avut loc în data de 09.05.2013, la sediul Primăriei Cluj-Napoca) și l-a chemat pe reclamant la mediere, aspect ce rezultă din procesul verbal de închidere a medierii încheiat la 7.06.2013, prin care s-a constatat eșecul medierii.

Raportat la aceste aspecte, culpa este într-adevăr, cea prevăzută de art. 1357 alin. (2) C. civ.

În ce privește elementul prejudiciu al răspunderii civile delictuale, respectiv prejudiciul moral, raportat la toate elementele reținute cu ocazia analizării culpei pârâtei, în baza art. 253 alin. (4), art. 1381 alin. (1) C. civ., coroborat cu art. 10 lit. b), art. 139 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 8/1996, curtea a obligat pârâtă să îi plătească reclamantului cu titlu de daune morale suma de 100 de euro, apreciind că aceasta este suficientă pentru repararea prejudiciului moral al reclamantului.

Cu privire la dovedirea existenței prejudiciului moral, jurisprudența a statuat în mod constant că pentru acordarea unor daune morale, este necesar ca cel ce le pretinde, să producă un minimum de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate.

În legătură cu natura daunelor morale, așa cum se desprinde din literatura juridică și din practica judiciară, acestea, în principiu, nu se concretizează într-o stare de fapt, ci se mențin la nivelul trăirilor psihice, iar evaluarea acestora, de regulă, nu se poate face prin folosirea unor criterii obiective, dauna morală fiind extranee realităților materiale și întinderea ei nu poate fi determinată decât pe baza unor aprecieri subiective.

În raport de consecințele suferite de partea vătămată, judecătorul este cel care trebuie să aprecieze o anumită sumă globală.

Cât privește întinderea prejudiciului, aceasta nu poate fi cuantificată potrivit unor criterii matematice sau economice, astfel încât, în funcție de împrejurările concrete ale speței,

statuând în echitate, instanța urmează să acorde despăgubiri apte să constituie o satisfacție echitabilă.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslavsky c. Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

În ceea ce privește daunele morale solicitate în speță, curtea a reținut că în cazul acestor daune, dată fiind natura prejudiciului care le generează, nu există criterii precise pentru determinarea lor.

Chiar dacă valorile morale nu pot fi evaluate în bani, atingerile aduse acestora îmbracă forme concrete de manifestare, iar instanța are astfel posibilitatea să aprecieze intensitatea și gravitatea lor și să stabilească dacă, o sumă de bani și în ce cuantum, este potrivită pentru repara prejudiciul moral produs.

La determinarea cuantumului daunelor morale, curtea, a avut în vedere că:

- utilizarea fotografiei înfățișând Cluj Arena nu s-a realizat în scop de comercializare de către pârâtă, ci în scop de protocol;

- faptul că pârâta, de îndată ce a aflat identitatea autorului fotografiei și că cel care i-a expediat fotografia pe mail nu deținea drepturile de autor asupra ei, a retras toate exemplarele „X. – Spring Edition 2013”, pe coperta căreia era prezentată fotografia, invitându-l, totodată, pe reclamant, la negocieri;

- faptul că o reparare importantă a prejudiciului se realizează prin constatarea încălcării de către pârâtă a dreptului de autor al reclamantului asupra fotografiei, ceea ce contribuie la creșterea notorietății acestuia, este suficientă acordarea unei sume de 100 de euro, cu titlul de daune morale.

Despăgubirile morale ce se acordă reclamantului, au rolul de a-i procura acestuia o satisfacție subiectivă, acesta fiind și rolul pe care îl au acest tip de daune.

În ce privește raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul moral încercat de reclamant, acest element nu comportă o analiză detaliată, întrucât faptul publicării fotografiei pe coperta ediției de primăvară a revistei „X.”, a fost cel care a produs acest prejudiciu. Raportul de cauzalitate dintre prejudiciul moral și fapta săvârșită, rezultă *ex re*.

Chiar dacă reclamantul, în cuprinsul motivelor de apel, a arătat că prima instanță a reținut în considerentele hotărârii că întrunește condițiile prevăzute de art. 4 din Legea nr. 8/1996, pentru a fi considerat autor al fotografiei în discuție, precum și că potrivit art. 10 lit. b) din Legea nr. 8/1996, are dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor al operei, astfel încât față de aceste aspecte nu înțelege să declare apel, curtea reținând că prima instanță a respins în totalitate acțiunea, va menține această soluție cu privire la cererea reclamantului de a se constata că deține în mod exclusiv dreptul de autor și toate drepturile conexe asupra fotografiei în litigiu, raportat la împrejurarea că așa cum rezultă din întâmpinarea depusă la fond, pârâta nu s-a opus admiterii acestei cereri, necontestând niciodată faptul că reclamantul ar fi autorul fotografiei.

În aceste condiții în care dreptul de autor al reclamantului asupra fotografiei nu este contestat, prezumția instituită de art. 4 din Legea nr. 8/1996 operând pe deplin, reclamantul nu are interes să solicite constatarea deținerii exclusive a dreptului de autor și a drepturilor conexe asupra fotografiei aflată pe coperta publicației „X. – Spring Edition 2013”, întrucât acest drept nu îi este negat. Dimpotrivă, pârâta a recunoscut prin chiar conținutul întâmpinării depuse în fața primei instanțe acest drept al reclamantului.

Prin urmare, și respingerea acestei solicitări a fost menținută.

Pentru toate aceste considerente, în temeiul art. 480 alin. (2) C. pr. civ., curtea a admis în parte apelul reclamantului. (*Judecător Vitos Marta Carmen*)

3. Drept de autor. Fotografie. Caracter de noutate. Recunoașterea dreptului de autor al reclamantului. Realizare la comandă. Consecințe din punctul de vedere al pretențiilor materiale ale autorului. Relevanța pe tărâm probator a discuțiilor purtate pe rețeaua de socializare Facebook

- Legea nr. 8/1996: art. 86 alin. (2)
- Decizia nr. 4546/27.11.2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție

(Secția I civilă, decizia civilă nr. 208/A/ din 23 martie 2017)

Curtea a respins apelul ca nefondat, reținând, în esență, că motivul întemeiat pe inaplicabilitatea în speță a art. 86 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, raportat la împrejurarea că potrivit afirmației apelantului fotografia în litigiu nu a fost executată la comanda intimă, fiind o fotografie făcută de către reclamant la data de 6.11.2014, este nefondat.

Această afirmație potrivit căreia fotografia în litigiu este executată anterior, la data de 6.11.2014, a fost făcută pentru prima dată în apel, nedovedită, și în contradicție cu cele invocate de însuși reclamant în fața primei instanțe, precum și cele rezultate din probațiunea administrată în fața primei instanțe.

Prin chiar acțiunea introductivă, reclamantul a arătat că la 23.02.2015 a fost contactat de dl. B.E., pentru efectuarea unei fotografii cu panorama orașului Cluj (...), a realizat fotografia la rezoluția și în modalitatea solicitată, a prelucrat-o și a trimis-o solicitantului.

Faptul că fotografia a fost executată la solicitarea și în baza instrucțiunilor date de numitul B.E., rezultă atât din conversația de pe contul rețelei de socializare Facebook dintre cei doi, cât și din probațiunea testimonială administrată în fața primei instanțe: reclamantul: „nu am mai larg (n.r. cadru al fotografiei). Pot să merg diseară să fac mai larg”. (conversația din 23.02.2015, ora 16,02); reclamantul: „ți-am pus acum pe transfer partea care am filmat-o noi” (conversația din 25.02.2015, ora 13,16); B.E.: „dacă nu ai înțeles cam ce trebuie, atunci vin la tine și lucrăm împreună” (conversația din 25.02.2015, ora 13,23); B.E.: „Pot să trec pe la tine după 3, să ne apucăm de treabă?” (conversația din 25.02.2015, ora 13,29).

Același aspect rezultă din declarațiile martorilor audiați în cauză, prima instanță dând o corectă interpretare a probațiunii administrate.

În baza probelor administrate, Curtea a constatat că în ce privește momentul și circumstanțele în care s-a executat fotografia în litigiu, face ca aceasta să fie o fotografie nouă în raport de cea executată anterior de reclamant, în toamna anului 2014.

Concret, fotografia în litigiu a fost realizată la data de 23.02.2015, în baza cerințelor formulate de către numitul B.E. privind locul de executare, unghiul, coordonatele și rezoluția.

Chiar dacă a avut ca punct de pornire o fotografie anterioară făcută de către reclamant, cea în litigiu este o fotografie nouă, executată împreună cu reprezentantul intimă și în baza cerințelor formulate de acesta, pentru a corespunde scopului căruia urma să-i fie destinată.

În ce privește acest scop – promovarea evenimentului X., curtea a constatat că din probațiunea administrată în fața primei instanțe, reiese că acesta a fost adus la cunoștința reclamantului, astfel încât acesta nu poate susține întemeiat că a luat la cunoștință că fotografia executată la data de 23.02.2015 a fost promovată în cadrul evenimentului X. 2015, abia cu ocazia derulării acestei manifestări.

În ceea ce privește plata pentru executarea acestei fotografii, din conținutul conversației din 24.03.2015, dintre reclamant și numitul E.E. reiese că reclamantul a încasat o sumă de bani explicit pentru fotografia cu privire la care numitul E.E. i-a dat detaliile referitoare la materialele și numărul acestora, la care va fi folosită fotografia.

Coroborând toate aceste elemente, curtea a concluzionat faptul că, la data de 23.02.2015, reclamantul, la solicitarea numitului B.E. a efectuat o fotografie, în baza unei

fotografii anterioare, însă, cu respectarea anumitor cerințe de detaliu a celui care a făcut comanda, ceea ce face ca poza în litigiu să fie una nouă în raport de cea făcută de reclamant în toamna anului 2014.

Pentru această fotografie reclamantul a fost remunerat, trimițând pe rețeaua de socializare Facebook unui alt reprezentant al intimei, numitul E.E., conformarea că la data de 25.03.2015 a primit plata.

Totodată, în 24.03.2015 reclamantului i s-a adus la cunoștință faptul că poza va fi folosită pentru afișe, flyere, bannere, meshuri, site, machete on line și pe alte materiale, fiind fotografia pe care intima o folosește pentru toate materialele (n.r. de promovare a evenimentului X., aspect ce rezultă, de asemenea, din ansamblul conversațiilor dintre reclamant și reprezentanții intimei).

Din ansamblul probelor administrate în fața primei instanțe, a relației de amicitie dintre reclamant și numiții B.E. și E.E. (ce transpare din corespondența purtată între aceștia pe rețeaua de socializare Facebook), curtea a apreciat că: fotografia în litigiu este una nouă, executată la comanda și la exigențele reprezentanților intimei, astfel încât, în mod corect prima instanță a reținut incidența art. 86 alin. (2) din Legea nr. 8/1996; reclamantul avea reprezentarea referitoare la destinația ce va fi dată fotografiei încă din cursul lunii martie (n.r. cel târziu) 2015; reclamantul a încasat contravaloarea serviciului de executare a fotografiei, potrivit propriei recunoașteri și a dat asigurări publice, la data de 25.03.2015, ora 17,48, cu privire la trimiterea acordului său, de utilizare a fotografiei pentru materialele menționate de numitul E.E. prin postarea din 24.03.2015.

În ceea ce privește relevanța pe tărâm probatoriu a conversațiilor purtate pe rețeaua de socializare Facebook, dintre reclamant și reprezentanții intimei, curtea a reținut faptul că prin decizia nr. 4546/27.11.2016 Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că aceasta este spațiu public.

În considerentele deciziei, s-au reținut următoarele:

„Vastitatea unei rețele de socializare presupune, raportat la natura, particularitățile și scopul acesteia, că utilizatorii nu dețin proprietatea spațiului efectiv de publicare, neputând estima și cu atât mai puțin controla întinderea acestui spațiu, care, astfel, capătă caracter public și accesibilitate potențială.

Prin urmare, nu se poate reține că rețeaua de socializare B. ar fi un spațiu privat, comparabil cu o cutie poștală electronică, întrucât cutia poștală electronică este controlabilă de către proprietar, sub aspectul conținutului informațional transmis, respectiv depozitat, în timp ce B. este o rețea de socializare (informațională) publică, receptivă perpetuu în web (internet), bazată pe un site web la care utilizatorii se pot înscrie și interacționa liber cu alți utilizatori, deja înscriși.

Sloganul postat pe pagina rețelei de socializare îndeplinește exigența juridică privind „caracterul public” întrucât, pe de o parte, mesajul a fost postat pe o rețea de socializare care prin natura sa este destinată accesului public/oricărui utilizator (utilizator existent – eventual „prieten”; utilizator nou – potențial „prieten” sau utilizator „intermediat”), în fața unui anumit număr de persoane, și, pe de altă parte, mesajul a fost postat cu intenția parvenirii la cunoștința utilizatorilor publici ai paginii (în mod direct a „prietenilor” și indirect a celor care ar avea acces mijlocit). ”

Așadar, în baza acestor statuări, care proclamă postările făcute pe rețeaua de socializare Facebook, ca fiind în spațiu public, instanța a apreciat că „discuțiile” purtate între reclamant și cei doi reprezentanți ai părții, sunt susceptibile de a fi valorificate, în sensul de a li se acorda forță probantă, însăși instanța, în mod direct, având posibilitatea de a lua la cunoștință conținutul acestora și de a-l interpreta, acordându-i eficiență pe plan juridic.

Prin urmare, solicitările reclamantului de constatare a încălcării dreptului de autor asupra fotografiei, de obligare a intimei să retragă fotografia de pe mediile online și offline și să îi plătească acestuia despăgubiri în sumă de 30.000 de euro, sunt nefondate, sens în care, în

baza art. 480 alin. (1) C. pr. civ., apelul a fost respins ca nefondat. (*Judecător Vitos Marta Carmen*)

4. Drepturi de autor. Creații culturale tradiționale

- Legea nr. 8/1996
- Legea nr. 26/2008

(Secția I civilă, decizia civilă nr. 197/A martie 2017)

1. **Prima chestiune** asupra căreia instanța trebuie să se pronunțe este aceea a incidenței în cauză a prevederilor Legii nr. 8/1996, în ceea ce îl privește pe antecesorul reclamantei, defunctul S.I.P., mai exact în ceea ce privește opera acestuia, constând în crucile de lemn care se află în Cimitirul Vesel din Săpânța.

Aceasta în condițiile în care prima instanță a respins solicitarea reclamantei din precizarea de acțiune de a se recunoaște dreptul de autor a defunctului S.I.P. cu privire la creația artistică a acestuia, formată din 151 de cruci aflate în Cimitirul Vesel din Săpânța precum și a operei literare formată din versurile inscripționate pe aceste cruci, reprezentând 21,2 % din numărul total al crucilor aflate în Cimitirul Vesel.

Argumentele Tribunalului Maramureș care au stat la baza pronunțării acestei soluții au fost în principal acelea că defunctul S.I.P. a fost un meșter popular cioplitor, or, meșterii populari, indiferent de domeniu, nu fac parte din categoria persoanelor care pot beneficia de dreptul de autor conform Legii nr. 8/1996. S-a reținut de asemenea faptul că folclorul în integralitatea sa și creația meșteșugărească ca parte a acestuia, nu intră în sfera de protecție a Legii nr. 8/1996, dreptul de autor conform art. 1 și art. 7 din aceasta având la bază o creație intelectuală, ori, tocmai datorită caracterului popular, creațiile populare sunt folosite liber, fiind apreciat relevant caracterul anonim al operei, crucile nefiind semnate de meșter.

La acest punct de vedere a achiesat și pârâta, astfel cum rezultă din întâmpinarea formulată în cauză.

Textul de lege care se impune a fi analizat în vederea stabilirii legalității soluției pronunțate de către prima instanță asupra acestui petit este art. 7 din Legea nr. 8/1996, care prevede că, „*constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor.*”

Prin acest articol legiuitorul a definit în mod explicit obiectul dreptului de autor.

În primul rând, s-a stabilit faptul că dreptul de autor este alcătuit numai din opere de creație intelectuală, opera de creație intelectuală fiind definită în doctrina de specialitate ca fiind rezultatul activității individului uman, numai acesta având capacitatea de a conștientiza realitatea înconjurătoare, de a-și dirija conștient acțiunile și inacțiunile în raport cu diverse interese și de a dispune de instruire și educație.

În al doilea rând, operele trebuie să fie originale, adică să cuprindă suficiente elemente particulare care să le distingă de creații intelectuale de același gen.

În al treilea rând operele trebuie să aparțină domeniului literar, artistic sau științific.

Un aspect de asemenea important este acela că pentru a constitui obiect al dreptului de autor nu are relevanță modalitatea de creație, modul sau forma concretă de exprimare, și nici valoarea sau destinația lor.

În ceea ce privește folclorul și protecția acestuia, în lipsa unor dispoziții legale referitoare la această problemă, s-a statuat în practica judiciară faptul că este dificil de stabilit prin raportare la Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe, în condițiile în care conform acestei legi paternitatea operelor susceptibile de o asemenea protecție ar trebui să poată fi

stabilită cu certitudine, or, în cazul folclorului nu este posibilă o asemenea identificare, deoarece conține creații impersonale. (decizia civilă nr. 597/2013 pronunțată de Secția I civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție)

Constatându-se și prin hotărârea identificată mai sus lipsa vreunei reglementări speciale în materia folclorului și concluzionându-se în sensul că folclorul nu poate rămâne în afara oricărei protecții, s-a apreciat că forma de protecție în acest caz poate fi stabilită prin raportare la dispozițiile Legii nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial în cuprinsul căreia sunt definite și „expresiile culturale tradiționale”, în care se încadrează și folclorul.

Ceea ce s-a mai subliniat prin decizia civilă nr. 597/2013 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu valoare de principiu, este aceea că **regimul juridic al creațiilor culturale tradiționale nu exclude, în principiu, crearea de opere în sensul art. 7 din Legea nr. 8/1996, pornind de la un element de expresie culturală tradițională, cu condiția originalității, așadar a îndepărtării suficiente de la sursa originară, pentru a fi identificabilă amprenta personalității creatoare a autorului.**

Prin prisma considerentelor de mai sus trebuie analizată în aprecierea Curții opera defunctului S.I.P., pentru a se putea stabili dacă aceasta intră sau nu în sfera de protecție a Legii nr. 8/1996.

Specialistul M.I., care a întocmit primul raport de specialitate în cauză a arătat că, crucile de lemn identificate ca aparținând defunctului S.I.P. au preluat forma tradițională din zona Maramureșului, însă acestea prezintă elemente specifice, folosite pentru prima dată de către autorul S.I.P., specificul lor fiind reprezentat printr-un tot stilistic: culoare, formă, text, de o evidentă și recunoscută originalitate.

Maestrul artist S.I.P. a scris o adevărată monografie artistică a satului cu crucile-monument create de el, creând o operă originală prin contopirea calităților și talentului său de sculptor, pictor și poet, îmbinând simbolul vechi al crucii de lemn cu basorelieful, pictura naivă și versul popular inspirat din activitățile specifice satului.

S-a mai arătat că, în ceea ce privește celelalte cruci din cimitir, care nu au fost realizate de către S.I.P., acestea sunt un produs epigonic și nu constituie decât o continuare, uneori nereușită, a aceluiași stil.

Specialistul M.I. nu a reușit să se pronunțe cu certitudine asupra numărului crucilor realizate de către S.I.P., arătând că din studiile efectuate ar reieși că acesta a realizat în timpul vieții aproximativ 600 de cruci.

Ceea ce s-a mai subliniat de către acest specialist este faptul că Cimitirul Vesel este vizitat anual de zeci de mii de vizitatori, reținându-se chiar o declarație a preotului paroh G.L. în acest sens, referitor la anul 2005, când obiectivul ar fi fost vizitat 26.000 de persoane.

Precizări suplimentare au fost făcute de către specialist și în ședința publică din 13.09.2012, consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, domnul M.I. arătând că în opinia sa, S.I.P. a creat opere de artă, descoperind o formă nouă de a privi moartea, pe care a materializat-o într-un mod original.

Specialistul S.R. a formulat de asemenea un punct de vedere la solicitarea instanței, prin care a arătat că a putut identifica un număr de 151 de cruci ca fiind realizate de creatorul S.I.P., reprezentând procentual 21,2% din numărul total al crucilor din cimitir. Din cercetările efectuate a rezultat că S.I.P. ar fi realizat aproximativ 600 de cruci, numărul acestora scăzând progresiv începând cu anul 1996, în medie cu 25 de cruci pe an, ca urmare a exhumării și refolosirii locurilor de veci.

Referitor la caracteristicile crucilor realizate de către S.I.P. s-a arătat că identificarea crucilor realizate de acesta nu a fost dificilă, crucile executate în ultima decadă a secolului XX îndepărtându-se de caracteristicile tradiției, ajungându-se la un manierism sec care a înlocuit fenomenul social și artistic, fiind executate prin unelte electrice.